

Megjelent az új Tiszatáj

Érdekes szépirodalmi anyaggal nyitja lapjait a szegedi írók folyóiratának szeptemberi száma: Déry Tibor hat fiatalkori versét közli. Versek között a lap új száma ezenkívül Király Lászlótól, Keszeli Ferenctől, Polner Zoltántól és Farkas Árpádtól. A széppróza rovatban Ördög Szilveszter és Kocsis István írásait olvashatjuk. A Hazai Tükörben két érdekes írás jelent meg. Komócsin Mihály Arviz Csongrád megyében című tanulmánya részletes elemzést adja a nyár elején a Tisza körül kialakult veszélyhelyzetnek. Szeged és a biológia címmel Straub F. Bruno akadémikussal folytatott beszélgetését közli Pünkösti Árpád.

Az Örökség rovatban Bartók első kecskeméti hangversenyéről ír Bónis Ferenc. Kovács Sándor Iván, a nemrég elhunyt Fábry Zoltánra emlékezik. A Figyelőben Ferenczi Imre, a romániai magyar népköltészet kutatójáról ír, Ilia Mihály Kapu-állító címmel, a romániai magyar irodalomról értekezik. Kritikát, recenziót olvashatunk az új számban Weöres Sándor verseiről, Ladányi Mihály új köteteről, Bari Károly indulásáról és Meszterházi Lajos Vakáció című regényéről. A Művészet rovatban közli a lap az egy esztendeje szegedi színész Nagy Attilának A színész és a nyilvánosság című esszéjét. Nagyon tanulságos I. Szvetlov szovjet műkritikus véleménye a vásárhelyi ózsi tárlatról, amelyet Erdei Mihály összefoglalásában ad közre az új Tiszatáj.

A szövetkezetek szerepe népgazdaságunkban

Dr. K. Nagy Sándor, a TOT főtitkára, dr. Kovács Sándor, a SZÖVOSZ elnökhelyettese és Kelenhegyi Emil, az OKISZ elnökhelyettese szombaton a mezőgazdasági kiállításon sajtótájékoztatót ismertette a szövetkezetek munkáját. Elmondották, hogy a szövetkezetek nagy részt vállalnak a termelésben. A mezőgazdaság termelési értékének mintegy 70. az építőiparának 13. és néhány iparcikknek és szolgáltatásnak 50—30 százalékát a szövetkezetek adják. A belkereskedelmi forgalom egyharmadát, évente kerek-

40 milliárd forint értékű forgalmat bonyolítanak le a fogyasztási szövetkezetek. Fő tevékenységük mellett különféle kiegészítő feladatokat is ellátnak. A kiállításon 523 tévész szerepel.

A kisipari szövetkezetek 1970-ben az ország ipari termelésének 6—8 százalékát adják, s a lakosságnak nyújtott szolgáltatások mintegy kétharmadát teljesítik. A lakások csaknem 20 százalékát is a kisipari szövetkezetek építik. A több mint ezer kisipari szövetkezet csaknem 310 ezer embert foglalkoztat.

A tanácsok gazdálkodásának továbbfejlesztése

A pénzügyminiszter tájékoztatója

A Kormány Tájékoztatósi Hivatala szombaton sajtótájékoztatót tartott, ahol Vályi Péter pénzügyminiszter a tanácsok gazdálkodásának továbbfejlesztéséről tájékoztatta az újságírókat. Elmondotta — egyebek között —, hogy a gazdasági reform nyomán a tanácsok jóval szabadabban gazdálkodnak, mint azelőtt, s önállóságuk, érdekeltységük, te-

rületük gazdasági fejlődésében a következő években tovább bővül. 1968 óta nem egyik évről a másikra „élnék”, hanem középtávú tervekben több évre előre meghatározzák gazdasági feladataikat, s az ezekhez szükséges anyagi eszközöket. Mivel azonban a gazdasági reformot a harmadik ötéves terv közepén vezették be, első ízben csak most, a negyedik ötéves tervidőszakra készíthetnek teljes öt évre szóló pénzügyi tervet. A továbbiakban leglényegesebb változások két területen várhatók: egyrészt bővülnek a tanácsok bevételi forrásai, másrészt nagyobb hatáskört kapnak pénzügy felhasználására.

Bevételeik most a lakosság, a helyi tanácsai vállalatok és a szövetkezetek adóiból, valamint a kommunális adókból származnak. Ez a reform bevezetése után jelentős előrelépés volt a kötött költségvetés időszakához képest, mert a tanácsok érdekeltté váltak a helyi vállalatok fejlődésében, nyereségük növekedésében. Ez azonban csak felmegoldás volt: a minisztériumi vállalatok fejlődésében, nagyobb jövedelmességében továbbra sem voltak érdekelték, mivel a vállalatok adójából nem részesültek.

Az új jogszabályok kimondják, hogy 1971. január 1-től nemcsak a lakosság és a helyi ipar, illetve kereskedelem, hanem a minisztériumi vállalatok adóiból — illetményadójából, eszközleltéses járulékaiból — is részesednek. Döntöttek arról is, hogy az adókat nem a vállalati központok, hanem azok telephelyei szerint fizetik be a tanácsoknak, így a helyi közigazgatási szervek mindenütt érdekeltek lesznek a területükön működő üzemek fejlődésében. A többletbevétel nyomán az állami támogatás aránya természetesen mérséklődik, s az áll-

ami hozzájárulást a leginkább célokra fordíthatják. Ilyen állami hozzájárulást kapnak a tanácsok a jövőben lakások, kórházak, iskolák építéséhez, a legelmaradottabb területek fejlesztésére. Továbbra is rendelkezésre áll az iparfejlesztési alap, egyes fővárosi üzemek vidékre telepítését szolgáló kitelepítési alap, s állami támogatást nyújtanak a tanácsoknak egyes szénbányavidékeken az ipar és a kereskedelem struktúrájának megváltoztatására.

Újságírók kérdéseire a pénzügyminiszter elmondotta, hogy a vállalatok adózásából nem egyforma mértékben részesednek a tanácsok, nagyobb részt kapnak az iparilag fejlettebbek, s kisebbet az anyagi erősebb, fejlettebbek.

A tanácsai pénzeszközök szabadabb felhasználásáról szólva Vályi Péter bejelentette, hogy a központi előírások köre ezúttal minimálisra csökken. A tanácsai fejlesztési alap felhasználását csupán annyiban kötik meg, hogy a lakásépítkezések, a megyei kórházak, szakközépiskolák és a szakközépiskolákhoz közvetlenül kapcsolódó intézmények fejlesztési előirányzatait szabják meg, a fenntartási költségek közül pedig csupán a bérleletet és az útfenntartásra fordított összegeket írják elő. Minden egyéb összeggel szabadon gazdálkodhatnak.

Az önálló gazdálkodáshoz most már nemcsak a helyi üzemek, hanem a minisztériumi vállalatok gazdálkodását, terveit is jól kell ismerniük, és maguknak a tanácsoknak jól át gondolt, több évre szóló gazdasági és pénzügyi koncepciót kell kialakítaniuk, hogy a területükhöz tartozó vállalatokat, szövetkezeteket ennek alapján is megfelelően orientálhassák. Erdekük lesz, hogy egész területükön fokozzák a pénzügyi ellenőrzést.

Változások a buszmenetrendben

Új útvonalak, új buszok szeptember 1-től

Szeged—Tarján a közép-pontban: a 10. számú AKÓV alaposan megjavítja szeptember 1-től az új lakónegyvednek és környékének közlekedését. A legnagyobb érdeklődéssel — riportunk megjelenése óta — a 11-es új járat indulását várják, a legtöbben annak útvonaláról érdeklődnek. A 11-es busz, akárcsak az eddigi kettő, a Tarján 105-ös épület elől indul, érinti a 115-ös épületet, a víztornyot

és a Csillag teret, majd a Szilléri sugárúton megy a Nagykörútig. Ottani megállója az eddigi, jelzett busz megállóknál lesznek. A Nagykörúton megáll a járat ott, ahol a 25-ös, a Marx tér után pedig a Londoni krt. 1. előtt a Tolbuhin és Petőfi sugárútnál illetve a Bécsi krt. 8. előtt. A végállomás a vasútállomás lesz.

A 11-es első és utolsó járata Tarjánból 4.40-kor, illetve 21.15-kor, az állomásról 5.10-kor, illetve 22.30-kor indul. A buszok általában félóránként járnak majd. harmincegy járatpár lesz. A menetidő: negyed óra. Növekszik a menetideje a 9-esnek, mert a Tápéi soron — tulajdonképpen a 312-es épületnél — újabb megálló lesz a hamarosan felépülő házak lakosságának kiszolgálására. Az új 9-es történetében, hogy el-sejtől a jelenlegi három helyett négy kocsi lesz. A menetrend úgy módosul, hogy 5.30-tól 22.30-ig általában húsz percenként járnak a buszok, munkanapokon pedig 5 és 7.50, valamint 12.10 és 17.50 között tízpercenként. A ruhagyáriak kérésére a 25-ös vonalon reggel 5-kor is indul egy busz.

Ismét javul valamelyest az újszegedi közlekedés is. A 6/A vonalon, tehát Újszegeden és a Széchenyi tér között eddig két csuklós járt, most újabb kapcsolódik be az utasszállításba. Így a két újszegedi körjáratban már hat kocsi vesz részt. Ez azt jelenti, hogy csúcsidőben ötpercenként tudnak indítani.

A várost vidékével összekötő helyközi járatok menetrendjeit már olvashatták az érdeklődők korábban is. Most a már kibocsátott menetrendek fölé odakerülhet az „Érvényes 1970. szeptem-

ber 1-től” felírás. A Sándorfalva—Szatymaz—Szeged vonalon munkanapokon hét járatpár lesz, a Szeged—Makó között pedig két új járatpár. Az utóbbi vonalon újabb lehetőséget kapnak a Tótkomlóra utazók: 16.10-kor indul Szegedről, 17.05-kor érkezik, 17-kor indul Tótkomlóra és 18.55-kor érkezik az új busz. Zákány-székre is egy autóbusszal több jár, hogy a munkások, tanulók, pedagógusok hamarabb jussanak munkahelyükre, illetve haza. Így öt járatpárral több lesz ezen a vonalon.

Ősszel újabb tervek megvalósításán fáradozik az AKÓV. Már kész van a 24-es szegedi járat, a Tarján—Központi Egyetem vonal menetrendje, csak buszok hiányoznak hozzá. Ez a nagyon népszerűnek ígérkező járat a II. kerületi tanácsig a 11-es, onnan pedig a Dugonics térig a 9-es útvonalán haladna, és 13 perc lenne a menetideje. Csúcsidőben tíz, máskor húsz percenként járna.

Képernyő

Lengyel József nyitott könyve

Jelképes száma van Bannicza Istvánnak: 6 a 945-ös rab. Régi rab, ügyes, egészséges: túlélő, kommunista. Nem ellentmondó jelzők egy alpesi nemzetközi koncentrációs tábor politikai elítélteiről 1945-ben? Típus, miként az Trend Richard befejezése, lemondása az életéről, vagy a fiatal Sofia is, aki önként vállalta a sárga csillagot.

Lengyel József Újra a kezdet című kisregényének oldalait péntek este a tévé Nyitott könyv című műsora lapozta fel. A műsorvezető Dersi Tamás, két jeles kritikus: Almási Miklós, Ungvári Tamás — és természetesen a szerző jelenlétében. Lengyel Józsefnek ez a kevésbé ismert könyve idén került a kirakatokba — a Magvető gondozza, adja ki a teljes életművet, a már meglevőket és a még születendőket. Az Újra a kezdet mozaik, miként Lengyel József egy-egy munkájában a következetesen áthaladó hősök csak részben futják le a nekik szánt teljes pályát. Rész az egészből, az életműből. Jellegzetes rész: a műsorban megszólalók rámutattak a mű vázlatosságában is balladisztikus áttörtségre, a lírától sem mentes tény-irodalom azon értékeire, melyek a viszonylag későn beérkezett írók gyorsan népszerűvé tették. Lengyel József tud haladni az időben nélkül, hogy az olvasó lihegő tempót, darabosságot, kényszerű felgyorsítást érezne (az Újra a kezdet is jóval túlszalad eseményanyagával a felszabaduláson) — a képernyő azonban kényesebb. Cseppet sem csodálha-

tó, ha a Nyitott könyv változtatott természetű. Eled-dig jobbra az olvasati élmény feltételezésének mellőzésével is élvezhetőre szerkesztették, éppen az olvasókedv felkeltésének szándékával: most a nézőnek kevésbé lenne izgalmas a kritikus-írói párbeszédet nyomon követni a mű ismerete nélkül. Kár, hogy a szűk műsoridő nem adott még lehetőséget más epizódok bemutatására. Timo Stuhr és Strümer lágerorvos akciója a tetovált jellembélyeg eltüntetésére, vagy Stuhr kórházi kalandja feltétlenül idekívánczolt volna a dramatizált szeletek mellé.

Ha jól emlékszem, egyszer már ideírtuk: a Nyitott könyv kitűnő, hatásos akciója az Olvasó Nép mozgalomnak. Egyre biztosabbak lehetünk benne...

N. I.

Nagy festők tanítványa

Egy párizsi magyar művésznő Szegeden

Egyre több külföldre szakadt magyar csodálkozik rá újra hazájára, egyre több külföldi büszkeségünkre nézünk tártabb szemmel. E kölcsönös újralfedezés jegyében rendezik meg a budapesti Múcsarnokban a külföldön élő magyar származású festők kiállítását. Az egyik meghívott, a Párizsban élő-alkotó Lengyel-Braun Vera, Budapest előtt Szegedet látogatta meg, hogy találkozzon elhunyt férjének családjával.

Braun Vera, akinek öt képe látható a budapesti ki-

állításán, Párizsba, érett igazán művészzé. Tizenhét éves korában vágott neki a nagyvilágnak azzal az eltökélt szándékkal, hogy megtanulja a festészet minden titkát. 1924-ben ment Bécsbe, de-dapesti tanulást és diszletter-vező volt a Burg Színházában, majd egy Lipcse és Dreza közötti hercegség színházában dolgozott. Németthoni nagy élmény volt, hogy Berlinben találkozott Andre Gide-dal, akinek egyik művét néhány hozzá-hasonló fiatal művésszel együtt először ők adták elő.

Az igazi művészi stúdiumok — vallja — mégis Párizsban kezdődtek, 1928-ban. Első mesterem Andre Lhot volt, de tanultam Legernek, a híres kubista festőnek az iskolájában is. Utolsó munkásbrazolásait én nagyítottam fel, amikor már nem bírta a megerőltető munkát. Lhot nagyszerű tanár volt, Leger kevésbé. Mindenkit a maga hasonlóságára szeretett volna átfórnálni.

Bécs, Berlin, Párizs. Aztán Spanyolország. Mégis: első kiállítás Londonban volt a Storren-galériában. Postimpressionista képek voltak azok, ma már nagyon eltávolodott stílusuktól. Vasárrellyel ellentétben a dramatikus, lelki festészet az ideálja, de az a véleményem,

hogy nem szabad egy stílusnál megállapodni. Ha valami megvan, akkor már nem érdekes — állítja.

Így élt, így alkotott mindig. Beszélgetés közben keze, amely ma is rezzenéstelenül fiatal, lefesti egész életét: a tanulóéveket, az ellenállást, a szerelmet és a gyászt. Azt mondja, tartást vár a képtől, lelki tartást. Erre tanította az élet. Illusztrált — pénzért — gyerekkönyveket, alapított férjével együtt kiadóvállalatot 1952-ben. Corvina volt a neve. Volt a párizsi magyar asszonyok szövetségének titkára, így járt Magyarországon 1949-ben. Akkor ismerte meg Szegedet. S húsz év után ismét meglátogatta a várost, ami férjére, Lengyel Lászlóra emlékezteti. Budapest után ismét Párizs következik, ahogy felszárad. Most is ugyanolyan fiatal szívvel vág neki az útnak. A festészet — ahogy mosolyogva mondta, miközben keze hullámos vonalat írt le a levegőben — a festészet fiatalít.

A Magyarok Világszövetsége rendezésében szombaton ünnepélyesen megnyílt a külföldön élő magyar származású képzőművészek gyűjteményes kiállítása a Múcsarnokban.

Veress Miklós

Piac

Drága a tojás, olcsóbb a dinnye

A szegedi piacokon még mindig 1,30—1,40 a tojás ára, míg Szolnokon, Békéscsabán, Kecskeméten, Győrött, Budapesten 90 fillérért, vagy ennél is olcsóbban lehetett kapni.

A görögdinnyét Szegeden 1,50—2 forintért árulták, míg Budapesten 1,80—3,60-ért. A múlt héten is sokat keresett gyökér átlagára a fővárosban 1,60—6 forint volt, nálunk csak 5—6 forintért lehetett találni. Pesten viszont a paradicsom drá-

gább, kilójáért 2—5 forintot kértek, míg nálunk 1,40—2,00 forint az ára.

Ára: -tól ig

Burgonya, kg	2.80—3.20
Sárgarépa, kg	3.50—4.00
Vöröshagyma, kg	3.50—4.00
Fejeskáposzta, kg	3.00—4.00
Kelkáposzta, kg	4.00—4.50
Karfiol, kg	5.00—6.00
Főzötök, kg	0.80—1.00
Zöldpaprika, kg	4.00—5.00
Saláta, db	1.00—
Uborka, kg	2.00—5.00
Zöldbab, kg	4.00—5.00

Zöldborsó, kg	12.00—15.00
Fokhagyma, kg	12.00—14.00
Csemegekukorica, db	0.80—1.00
Alma, kg	3.00—5.00
Körte, kg	4.00—6.00
Cigányeggy, kg	10.00—12.00
Őszibarack, kg	3.00—7.00
Szilva, kg	3.00—4.50
Szőlő, kg	6.00—8.00
Sárgadinnye, kg	2.00—3.00
Dió, kg	14.00—15.00
Mák, literje	24.00—25.00
Csirke, kg	26.00—
Pecsényekacsa, kg	21.00—22.00